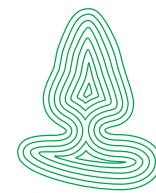

Jorda i Hordaland

skog+
landskap

Roar Lågbu og Siri Svendgård-Stokke

Hordaland er et grasfylke. Det dyrkes gras til slått eller beite på mer enn 95 % av jordbruksarealet. Jordbruksarealet per jordbruksbedrift i Hordaland er kun 126 dekar, mot 222 dekar for landet som helhet (Statistikkbanken, SSB 2012). Jordbruksarealet i Hordaland er oppstykket, men jorda i Hordaland er svært godt egnet til grasproduksjon. Hvorfor er jorda i Hordaland godt egnet til grasdyrking? Er det forhold ved jorda i Hordaland som gir jordbruket i fylket ekstra utfordringer?

God jordkvalitet

Mer enn halvparten (57 %) av dyrka mark i Hordaland er anslått å ha en god jordkvalitet (163 000 daa). Areal i denne klassen har jevnt over egenskaper som gir gode vekstbetingelser for gras. Jorda kan imidlertid ha egenskaper som er ugunstige for enkelte andre kulturvekster. Arealet i denne klassen kan i tillegg ha hellingsgrad mellom 20 og 33 prosent som kan

begrense bruken av enkelte jordbruksmaskiner. 16 % av dyrka mark i fylket er er anslått å tilhøre klassen svært god jordkvalitet (46 300 daa). Disse arealene har små eller ingen begrensinger for jordbruk og gir normalt gode og årvisse avlinger av kulturvekster tilpasset det lokale klima.

Selvdrenert jordsmonn takler mye nedbør

Jord har ulik evne til både å lagre og å lede bort vann. En god vannhusholdning sikrer plantene en tilstrekkelig vannforsyning. Grasdyrking innebærer mye kjøring med tungt maskineri, og et for høyt vanninnhold i jorda under de ulike kjøreoperasjonene gjennom vekstsesongen vil utgjøre en stor belastning for jorda. Under slike forhold vil arealer med selvdrenert jordsmonn ha en stor fordel. Det er anslått at over halvparten av dyrka mark i Hordaland har selvdrenert jordsmonn (158 200 daa).

Fig.1 Jordbrukslandskap i Kvinnerød kommune (foto: Oskar Puschmann)

Liten dybde til fast fjell

Ulike faktorer nedklassifiserer jord som jordbruksjord, og et areal kan være begrenset for jordbruksproduksjon på grunn av flere faktorer. Liten dybde til fast fjell er hovedårsaken til at jord i Hordaland er nedklassifisert. Grunt jordsmonn gir redusert mulighet for planters vekst og utvikling, samtidig som det er ugunstig for den tekniske driften. Dette er anslått å gjelde for 42 % av dyrka mark i fylket (87 000 daa). Liten dybde til fast fjell har imidlertid en mindre negativ innvirkning på flerårig grasproduksjon enn ved produksjon av åkervekster som grønnsaker.

Organisk materiale i jordsmonnet

En annen viktig begrensende faktor for agronomisk bruken av dyrka mark i Hordaland er høyt innhold av organisk materiale. Et høyt innhold av organisk materiale vil gi problemer med for mye vann i jorda. Dette vil gi ugunstige vekstforhold for plantene. Slik jord vil i tillegg ha liten bæreevne. For dyrka mark i Hordaland er det anslått at 31 % har et innhold av organisk

jord som gir begrensning for jordbruksdriften (88 800 daa).

Mellom bakker og berg

Naturlig nok er en stor andel av innmarksbeite begrenset for annen jordbruksproduksjon enn beiting. Den viktigste begrensende faktor for jordbruk på innmarksbeite i Hordaland er liten dybde til fast fjell. Det er anslått at 76 % av innmarksbeite har en slik begrensning (173 900 daa). Det er anslått at 57 % av innmarksbeite i Hordaland er begrenset for jordbruksdrift på grunn av mer enn 20 % helling.

Videre er det anslått at 44 % av innmarksbeite er begrenset for jordbruksproduksjon på grunn av høyt innhold av grovt materiale. Et høyt innhold av grovt materiale i jorda er ugunstig for jordbruket, både fordi kulturplantene gis dårligere vekstbetingelser og fordi maskinell drift vanskeligjøres.

Fig.2 Grasdyrking og beiting i hellende terreng i Kvinnherad kommune (foto: Oskar Puschmann).